

Răsăritul nostru

UNICUL ORGAN PEDAGOGIC AL SURDO-MUȚILOR DIN ȚARĂ

Director: V. DIMITRIU-LEORDA

Abonamentul 100 lei pe an pe velină

Redacția și Ad-ția: Cal. 13 Septembrie No. 8 București 6

Povestea Regelui Ivar

A fost odată un tată surdo-mut care avea o fetiță și o bunică pentru cari muncea cu toată dragostea să le vadă fericele. Dar, vorbitori hrăpăreți, goniră dela postul său pe tatăl surdo-mut.

De aici bietul tată bătu la multe porți, oferindu-și brațele, ca să aibă o pâine pentru ai săi, dar, pretutindeni, fu refuzat.

Exasperat ajuns și la porțile regatului unde Domnul Ivar era stăpân. Acesta nu-i socoti infirmitate ca o piedică și, prețuind puterea lui de muncă, îl înrolă oștean în armata sa.

Tatălui cel surdo-mut îi părea bine că acum își putea vedea dragii săi la adăpost. Și pe cât se muncea la curte, pe atât de mult îi plăcea tânărului rege să petreacă; deasemenea nu uita de supușii săi și mai ales de sărbătorile de Crăciun, atunci ferice de casa cu copii. Insuși mândrul rege al bețigașelor de foc se amuza ținând într-o mână un pom, iar în cealaltă o cutie de chibrite și ascultând dorurile la copii, aprindea câte un chibrit și numai decât mâini de servitori mascați împinseră pe ușă jucăria dorită. Așa și tatăl surdo-mut se bucură că nici pe el Moș Crăciun nu-l uită.

Dar timpuri grele s'au ivit. Mândrul rege s'a pierdut și cu el regatul său. Și acum tatălui surdo-mut îi veni iar greul dela

inceput. De astă dată nu-i putuse rezista și muri. Muri și bunica, și fetița era la un om rău, un fost curtean de-al Domnului Ivar, și acum fetița trebuie să vândă pe străzi cutiile de chibrite pe care șiretul curtean le-a dosit la timpul său, dar pe cari nimeni nu voia să le cumpere, ca fiind dela Ivar pe care lumea îl credea necinstit.

Și acum era o seară de Crăciun. Fetița ușor îmbrăcată, ori că s'a rătăcit, sau absorbită de mirajul pomilor de Crăciun de prin case și vitrine, și amintindu-și de chibriturile regelui Ivar, se trase și aprinzând un chibrit, rugă pe Domnul Ivar să-i facă să-i fie cald, și pe dată o cuprinse o căldură. De aici aprinse alt chibrit, dorind pe tatăl iubit, și pe bunica ca să stea cu toții la masă, și pe dată se văzu la masă ospătați cu tata și bunica, ce zâmbind îi da felii de cozonac.

Și acum, după ce a mâncat cu dragii săi, îi ceru Domnului Ivar să-i aducă pătuțul și acesta îl aduse, când ca totdeauna tatăl drag o culcă în el și acum fetița adormi.

Dar dimineața când notabilitățile orașului, prefectul și primarul cari se întorceau dela zăiafet ocazional, dădură peste o fetiță ce ședea zâmbind lângă o scară.

SILVIA DIMITRIU-LEORDA.

SIMONA LAHOVARY

Intr'o seară de ajun de Crăciun, instelată și surizătoare, s'a stins din viață — lăsând în urma noastră jale și tristețe adâncă — nobila și blânda făptură a aceleia ce a fost Simona Lahovary, marea Doamnă de onoare a M. S. Regina Maria, sub al cărei înalt patronaj se află societatea surdo-muților și în care ilustra disparută era membră de onoare.

Moartea în puterea-i oarbă și necruțătoare a atins cu aripile-i nemiloase și misterioase pe cea mai nobilă Doamnă, pe una dintre cele mai alese ființe ale țării noastre pe Doamna Simona Lahovary, în persoana căreia întrunea de o potrivă blândețea, bunătatea, inteligența și mai presus de toate rarul sentiment al milosteniei care caracterizează atât de minunat pe femeia de până cum douăzeci de ani

Simona Lahovary pe care noi surdo-muții organizați în Societatea tăcuților, o plângem din toată inima, din tot sufletul nostru cernit de marea pierdere ce încercăm prin dispariția celei mai nobile și distinse membre de onoare a organizației noastre.

Cu Simona Lahovary dispăre una din cele mai neprețuite susținătoare ale noastre.

Sunt doar câteva luni de atunci — luna Mai 1936 — cu ocazia inaugurării primei expoziții de artă a surdo-muților ce am deschis, la invita-

ția mea adresată M. S. Regina Maria, Doamna Simona Lahovary ne-a onorat cu înalta ei prezență în numele M. S. Regina. Timp de mai bine de o oră și jumătate a admirat și laudat lucrările artiștilor tăcuți atât de elogios subliniate de Mama S m a r a, cunoscuta scriitoare care venise cu câteva clipe înaintea Doamnei Lahovary.

În gestul Simonei Lahovary, arătate și în audiențele noastre la M. S. Regina, am văzut toată duioșia simțămintelor ei alese care ne-a impresionat profund.

Putem spune că Doamna Lahovary a fost prima

femeie după Elena Doamna și generoasa Regina Elisabeta care ne-a înțeles și iubit.

Ilustră Doamnă Simona Lahovary dormi liniștită și în pace pe drumul unde te-a chemat Bunul Dumnezeu după truda unei munci plină de creștinăscă binefacere care ți-a pus pe frunte cununa meritului și aureola nemuririi, iar noi cei tăcuți care te plângem și te respectăm, te vom păstra în inimile noastre ca icoana scumpă a mamei noastre a cărei amintire nu se șterge niciodată.

V. Dimitriu-Leorda

Lista donatorilor „Casei tăcerii”

La apelul Asociației de surdo-muți prin d. președinte Dimitriu Leorda cu avizul ministerului ocrotirilor sociale și controlul riguros al Prefecturii Poliției Capitalei au binevoit să contribuie la fondul de construcție a „Casei tăcerii” prin reținerea numerelor cu cărămizii:

Câte 3.000 lei: d. prof. Universitar Stoiceanu. Câte 1.000 lei: Senatul Român; Adunarea deputaților; Monitorul Oficial, Cam. de Com. și Industrie; Casa Corpului Didactic câte 840 lei: d. Profesor Universitar Basilescu.

Câte 750: Direcția ziarului „Universul”; Direcția și comp. didactic al Institutului de surdo-mute București.

Câte 500 lei: d. prof. dr. N. Minovici; Casa de depunere; Fabrica de Celuloză Zărnești; Liceul de fete Regina Maria Cluj; Fabrica de hartie Bușteni; Liceul de fete Unirea Tg. Mureș; Liceul Solvay Oena Mureșului; Soc. Petrolul Românesc Moreni. Credit Financiar Urban; d. Dăscălescu Vama Poștei,

Câte 400 lei: Direcțiunea Sa-

linei Omele Mari-Vâlcea.

Câte 300: Șc. de băieți nr. 1 și

2 Sighet; Reșița Caraș.

Câte 250 lei: Semănătoarea

Soc. A. R. Craiova; Intreprinde-

rea de transport și Miner Dej;

d. Tipografia Rachtioasa-Tecuci;

Fabr. de Postav Munca Craiova;

Clorodont Brașov; Astra Arad;

Fabr. de țigle Jimbolia; Indus-

tria Uleioasă Bălți; Schmol Pa-

sta Brașov; Grupul Lupeni Petro-

șani; Fabr. de șurupuri Cerna-

voda; Fabrica de zahăr Roman;

d. Stan Rizescu-Brănești; Uz-

inele com. Galați; d. Maschiony

și comp. Lugoj; Uzinele de mo-

delat Mediaș; Liceul Orhei; Li-

ceul de fete Bazargic; Pretura

Ineu-Arad; Dumbrava Roșie It-

cani; Fabr. de ciment Turda;

Primăria T. Severin; șc. norma-

lă Beiuș; Soc. anonimă Valea

Mureșului; Pretura Bădicoeni-So-

roca; Hercules Cernăuți; Soc.

Română Americană; Soc. de

gaz Metam Mediaș; Fabr. de

postav Simpler Balcău; Șc. pri-

mară nr. 1 Baia Mare; Serv. Sa-

(Continuare în pag. II-a)

Pomul de Crăciun al surdo-muților

În seara de 24 Decembrie 1936, a avut loc la sediul Asociației de surdo-muți, serbarea tradiționalului pom de Crăciun.

Cu această ocazie s'au distribuit la un număr de 25 copii de ai surdo-muților, pachetele cu pânzetură, stofulețe și alte obiecte de îmbrăcăminte, precum și jucării ce au fost donate de pe la magazine prin bunăvoința doamnelor D. Leorda, Eugenia Allman, Lorica Gheorghiu, Eugenia Petrescu, Silvia Penculescu și Dorina Petre, ajutate de d. Mihail Chiriac, cenzor.

Darurile distribuite micuților au produs o bucurie de nedescris.

Această sărbătorire trebuia să aibă loc sub înalta prezență a Doamnei de onoare Mavrofi, însă prin neașteptata încetare din viață a d-nei Simona Lahovary, care a produs o profundă consternare în rândul surdo-muților pe care această femeie nobilă i-a iubit și înțeles, serbarea nu s'a mai putut face decât în cadrul unei simple distribuiri a obiectelor care a făcut fărâcierea copiilor.

SURDO - MUȚII

de Prof. I. Ciorănescu

Surdo-muții sunt oameni ca și noi cei în toate simțurile; ei sunt înzestrați de natură cu aceleași calități și defecte, au aceleași predispozițiuni spre bine sau spre rău, ca și noi cei cu auz. Natura i-a înzestrat și pe ei cu o inimă în stare să simtă bucurii și dureri, emoții și inclinații felurite. Inteligența lor adesea uimește; rațiunea și puterea de pătrundere pot fi cultivate și înălțate la nivelul sufletelor de elită. Printr'o îngrijire deosebită, prin cultură metodică ce pretinde metodă, tact, multă răbdare și devotament, surdomuții pot fi puși în contact cu lumea, pot deveni membri folositori societății și în multe privințe pot întrece pe cei cu auz.

Rareori natura și de cele mai multe ori accidente, întâmplări nenorocite, boli și predispoziții moștenite au făcut neoameni din bietele ființe omenești, răpindu-le auzul, simțul cel mai nobil. Prin auz omul se instruește; sufletul său se cultivă, mintea i se luminează, i se dezvoltă, tot trecutul i se infăți-

șează în imagini evocate de comunicarea prin gravou, abstractul se concretizează și părțile de cunoștințe ce altfel ar rămâne obscure, sunt lămurite, evidențiate și puse la contribuție prin ceea ce auzim despre ele. Prin auz, omul e mereu în legătură cu semenii săi; impresiile acustice lucrează fără încetare asupra creierului său și, când este atent, nu-i scapă nici un șgomot, nici un sunet; totul e prins de ureche și adus la cunoștința creierului.

Surdo-mutul e ca și lipsit de organul auzului, deci e izolat de societatea omenească. El habar n'are de ceea ce se petrece în jurul său. Singurele impresii ce lucrează asupra creierului său sunt cele optice: ceea ce vede cu ochii lui. Surdo-mutul își orientează mișcările, acțiunile, întregul său fel de a fi și toată viața sa, numai după ceea ce vede. Și fiindcă văzul fără auz nu ne dă toate temeiurile și motivele adevărate ale acțiunilor omenești, surdo-mutul înțelege greșit cauzele și efectele: mai tot mereu rămâne nedumerit, și

cum ochiul, singura fereastră ce duce lumina cunoștințelor la sufletul său ce plutește într'o singurătate tăcută ca liniștea mormântului, cum ochiul adesea îl înșală și nu-i spune totul, surdo-mutul e neîncrezător și în lumea oamenilor, și în orânduirea societății și în mersul lucrurilor și în sine însuși. Trăind o viață întreagă într'o nesfârșită liniște, neturburată de nici un șgomot, de nici un sunet, de nici un strigăt, de nici o șoaptă, sufletul său e o tabulă rasă în ce privește impresiile acustice. De aceea surdo-mutul rămâne mult în urma celorlalți oameni în ce privește dezvoltarea minții, judecării, înțelegerii și în toate manifestările intelectuale. Până la bătrânețe el rămâne un copil mare.

Surzenia are o influență covârșitoare asupra omului, transformându-l într'o ființă cu totul nenorocită. Surdo-mutul e mai de plâns decât orbul. Orbul, prin vorbire, e mereu în contact cu lumea, care îl compătămește, îl încurajează, îl înconjură cu îngrijiri și atențiuni, îl pune în cunoștință despre tot ce e pe lume. Cauza acestei binevoitoare purtări față de orb, este că oricine poate să-și închipele ce mare nenorocire e să pierzi vederea,

căci oricine a fost în vreo așa situație în vreo noapte întunecoasă când nu se vedea nimic, ori când i s'a stins lumina în vreuun loc întunecos, numai auzi: „dar bietul orb care o duce într'un așa întunecet toată viața, ce o îi pe inima lui?”. De aci indușoare, milă și compătămiră pentru orbi, li se respectă nenorocirea și se caută mijloace pentru a li se îndulci cătuș decât teribiia, soartă.

Surdo-mutul n'are parte nici de milă, nu i se respectă nici nenorocirea, și nici măcar nu e lăsat în pace, de nu se poate ajuta, dar măcar nestingherit și neoropsit, să-și caute de nenorocita lui soartă. Lumea însă nu-i crede surdo-mutul: îl vede ades voinic și sănătos, cu mâini și picioare străvane, cu ochi buni, cu înfățișare ce nu lasă nimic de dorit, cu mișcări vicioase, așa că nu se observă nimic din ce ar inspira milă. Dacă îi lipsește auzul, se crede în genere că nu e cine știe ce pagubă, iar dacă nu poate să vorbească, se crede că asta e din pricină că e prost sau s'a prostiț din vreo boală. Nimeni nu-și dă seama de ce va să zică să nu auzi niciodată absolut nimic, fiindcă nimeni din cei cu auz nu au fost vreodată în așa neînchipuită situa-

ție și apoi să revină iar la auz, după cum ai reveni la lumină dintr'un întunecet beznă. De aceea nimeni nu ia în serios iar bietul nenorocit lovit de această soarta amara, ajunge și obiect de batjocură, obiect exploatat și oupsit, cât trăește. Câte zăcători, pozne și necazuri nu se fac pe socoteala surdului. Noroc însă că el nu le aude spre a i mai mări și pe această cae durerea ce-i îmbracă umilul său suflet. Orbul e privit ca un nenorocit vrednic de compătămiră și ajutor, surdo-mutul ca un nebun de care să dai să scapi, ca un ticnit, ca o ființă cu care să n'ai nici în clin nici în mănecă. Câte necazuri nu-i fac surdo-mutul, nu numai copii fără de mintea, dar și oamenii în toată firea. Câte necazuri nu îndură, câte umilințe nu rabdă, câte dureri nu înăbușe, câte decepții nu-i amărășe zilele, câte bucurii și întristări nu trec prin inima sa risipindu-se ca fumul în bătaia vântului, căci n'are puțința să le împărțasească și altora.

Fiind în deobște considerat de lume ca „un nebun”, „un prost” și tratat ca atare, surdo-mutul simțitor, își dă seama de situația sa în mijlocul lu-

Urmare în pag. 2

Congresul Sindicatului artelor frumoase

Cum trăiesc surdo-muți în Rusia

În zilele de 12, 13 și 14 Decembrie s'a ținut în capitala României mari primul congres al sindicatului artelor frumoase — pictori și sculptori — români, de sub președinția sculptorului Pavelescu Dima.

Au participat aproape 300 artiști cari în unanimitate, au protestat contra cărmuitorilor nechemati cari au făcut cea mai de nelemtat greșală, dându-se comanda monumentelor marilor regi Carol I și Ferdinand I unui străin.

D. Pavelescu Dima, deschizând ședința a făcut un elogiu M. S. Regelui și tuturor celor cari au protejat și vor proteja artele.

Scopurile acestui prim congres sunt: o cunoaștere a noastră luptă pentru revendicările comune.

D-na a insistat apoi asupra apostolatului artiștilor cari s'au sbruciatat and în șir spre a forma gustul publicului pentru artele frumoase și spre a crea în concordanța cu specificul național.

În timpul de față, după atâtea lupte, constatăm că se dau comenzi străinilor.

În concluzie d. Pavelescu Dima a cerut să se dea mai multă sollicitudine de stat către artiștii români iar Pinaocoteta și muzeele naționale să-și sporească operele încurajând prin aceasta manifestările plastice românești.

D. președinte al confederației asociațiilor de intelectuali a promis tot ajutorul.

D. arh. Negocescu, vorbind în numele corpului artiștilor în numele corpului arhitecților români a cerut mai multă atenție pentru artiștii români.

D. Antonescu a adus adeziunea inginerilor agronomi.

D. Arh. Enescu s'a raliat arătând greșala ce s'a făcut cu încredințarea lucrărilor stărilor și insistă să se facă a lege specială care să protejeze arta și pe artiști.

D-na Smara, prezidenta soc. „Arta și istoria națională” a cerut ca cel mari să protejeze arta națională. O țară trăește numai prin arta sa, e singurul lucru care-i crează prestanța peste hotare.

Un țivă și veți fi ascultați și satisfăcuți.

D. V. Bălcărescu din partea marelui ziar „Universul” a recomandat artiștilor să activeze intens ca să fie înțeleși și ajutați.

Valbuda, un mare artist, n'a fost ajutat de nimeni. Operele sale, minunate, au rămas în gips.

Petre-Aurel Constantinescu, a arătat marea importanță a artei în viața popoarelor.

D. Baraschi a arătat greșala de desconsiderare a artei românească ce poate fi în mare cinste dacă am voi să ne impunem. Ne impunându-ne descurajăm și o-piniunea românească îngrădită și ea în libertățile ei cele mai sfinte.

D. H. Igiroșianu a spus că desconsiderarea artei românești se datorește lipsei de solidaritate a artiștilor și bine a spus.

D. Sp. Georgescu: să luăm pilda artiștilor străini cari nu admit amestecul artiștilor de peste hotarele lor.

D. Paul Molda a cerut ca juriul salonului oficial să emane din sânul artiștilor.

D. prof. Petrescu Dragne a vorbit de profesorii de desen.

D. Gheorghiu a vorbit despre studenții dela artele frumoase arătând ruina în care se găsește școala.

D. sculptor V. Dimitriu-Lerorda președintele soc. de surdo-muți din România — prin cetirea d. secretar general — a spus: Gradul de civilizație a unei națiuni puternice se datorește în primul rând artelor plastice care a contribuit la dezvoltarea temeinică a națiunilor respective încă din timpurile cele mai îndepărtate.

Totul ce vedem azi, se datorește artei și numai artei.

Arta construiește pentru sufletul omenească în prosperare și în deplină frăție.

Pretutindeni până și la cele mai mici națiuni vedem că încurajare se dau dezvoltării artelor fiindcă orice om de cultură înțelege că puține e-mamă această nobilă oficiere a frumosului din om căreia i-a urmat știința, forța armelor și tehnica de azi.

Măhnirea ne cuprinde pe toți când ne gândim că desconsiderare se dau azi artelor plastice de către cărmuitorii noștri vremelici care nu se sfîșie să ne jignească în modul cel mai nemeritat nu numai apelând la cunoștințele artiștilor străini, dar îi și invită la noi să ne judece. Prin aceasta se

desconsideră arta românească ce poate fi în mare cinste dacă am voi să ne impunem. Ne impunându-ne descurajăm și o-piniunea românească îngrădită și ea în libertățile ei cele mai sfinte.

Dar ideea unui congres al artelor plastice care se impunea ca o necesitate simțită de întreaga suflare românească vine tocmai la timp să ne desmorțască dintr-o condamnabilă nepăsare.

Astăzi când suntem reuniți la un loc, se cuvine să facem legământul de frățietate cel mai frumos de care numai un artist poate fi capabil și care poate pricepe că cea mai mare legătură care ne unește nu poate fi decât arta sau mizeria.

Ca membru al sindicatului artelor frumoase și mai ales ca reprezentant al artelor tăcute, dați-mi voce să accentuez ca o dificultate și o lipsă fizică este în compensația unei calități nu pot lăsa fără să amintesc că în rândurile noastre, ale lumii tăcute, se găsește talente cari au nevoie să fie încurajate spre a le da posibilitatea de perfecționare și de lansare.

Avem tot dreptul cu cât și la catedrele de desen și calligrafie ale instituuțiilor de surdo-muți se simte nevoia de maeștri surdo-muți, singuri în măsură a da posibilitatea de dezvoltare a elevilor surdo-muți.

S'au mai ctit apoi scrisorile trimise de d-nii Băncilă, Artachino și Kimon-Loghi.

D. Teodorescu-Sion a vorbit în numele ministerului artelor arătând că bună voință a acordat artiștilor și artei.

Seria cuvântărilor a fost încheiată de d-nii Crudu, student și Ghiață.

A treia zi după vizitarea muzeelor seara a avut loc un banchet de 100 persoane la restaurantul Luzana.

Lista donatorilor „Casei tăcerii”

(Urmare din pag. I-a)

nitari Mierc.-Ciuc; Pretura Avrig-Sibiu; Șantierul Naval T. Severin; Industria de lemne Caransebeș; Șc. de fete Bărlad; Pretura Benciu-Severin; Industria Produselor textile Craiova; Consiliul Eparhial Chișinău; Pretura Norih Sibiu; Tramvaiele comunale Timișoara; Cam. de agricultură Dolj; Cam. de agricultură Brașov; Primăria Călimănești-Văcea; Dir. Liceului de fete Caracal; Șc. Carmen Sylva Sinalia; Șc. primară de fete Orăștie-Huned; Mitropolia Moldovei Iași; Șc. primară nr. 1 Soroca; Protoeria Lugoj; Hercu-

les Cernăuți; Dir. șc. nr. 2 de fete Timișoara; Prefectura Câmpulung-Bucovina; Pretura Aiud-Alba; Preotul Martinie Comtura jud. Dolj; Cam. agricolă Rădăuți; Pretura Ida Maramureș; Gimnaziul Ștefan cel Mare Iași; Cam. de comerț și Ind. stamta; Cam. agricultură Turda; Uzinele Hunedoara; Prefec. Brașov; Uzinele Titim Nadrag Calan; Liceul Carmen Sylva Timișoara; Danubian-For. Bretcuțel Scaune; Liceul Industrial Bacău; Frați Goldstein Cahul;

(Continuare în Nr. Viitor)

SURDO - MUȚII

(Urmare din Pag. I-a)

mil, vede purtarea ce toți o au față de el, și caută adese în mod stângaci să ia măsuri de asigurare contra răutății omenestii. El devine curând neîncrezător în toată lumea și bănuitor față de toți. Adesea se enervează din lucru de nimic, îl sare țandăra și nu poate fi domolit ușor. Așa de ex.: când vede pe cineva vorbind, crede că numai decât e vorba de el, că l se pregătește iar cine știe ce neplăceri și devine bănuitor.

Surdo-mutul fiind stăpănit numai de ceea ce știe și vede el cu ochii lui, e condus în acțiunile sale numai de cele știute și dobândite pe această cale. El judecă și apreciază lucrurile numai din punct de vedere al raporturilor ce cad sub simțul vederii, de ex.: ia pe oamenii de pe haine și exterior, lucrurile de pe formă și mai ales de pe culoare și strălucire. De aceea ei cred și mai ales fetele, că pentru a fi oameni de condiție, trebuie neapărat să fii îmbrăcat luxos și atăta tot, ceea ce îl predispozează să năzuească spre lux și podoabe exterioare cât mai bătaoare la ochi și nici habar n'au de celelalte calități ce nu cad în sfera lor de observare.

Surdo-muții sunt în genere capabili de cultură și cu mulți din ei ajungem la rezultate uluitoare. Ei sunt dotați cu graiu ca toți oamenii, și cu meșteșug

se poate cultiva graiul prin mijloace mecanice, ducându-i treptat la vorbire și scriere de sunete, silabe, cuvinte și propozițiuni, apoi la vorbire cu lumea, cetire și cunoștințe necesare în contactul cu lumea. Găsim printre ei, ca și printre noi cei cu auz exemplare de tot felul: inteligenți, talentați, mijlocii, nevoiași și mulți netoți, din cari nu pot ieși nimic, oricâtă artă, strădanie și răbdare s'ar întrebuița.

Surdo-mutul lăsat în voia soartei lui se știe ce rămâne: un desmoștenit al soartei și un paria al societății. Surdo-mutul educat în școli învăță vorbirea cu graiu, cetirea vorbirei altora de pe mișcările gurii și fiziologie, scriere, etc.

Auzul, fiind simțul ce contribuie mai mult ca oricare altul la cultura și inobilizarea sufletului cu sentimente gingașe, surdo-mutul rămâne cu sufletul aproape primitiv. El n'a avut parte să știe glasul duios al mamei când îl mângăie, nici țipetul jalnic al unui copil, căme, pui, lăut, nici muzica cea dătătoare de sunete armonioase, etc. Ca urmare, nu prea știe ce e mila, iubirea de aproapele, recunoștința, demnitatea, cruțarea, etc. Dacă totuși le practică, e că le-a deprins prin imitare.

Cei mai mulți învățatori de surdo-muți susțin că surdo-

muții nu știu ce e iubirea. Vestitul profesor de surdo-muți francez Sicard scrie: „Surdo-mutul prețuește numai păcerile concrete. Lui îi lipsesc chiar acele simțuri pe care natura le-a sădit în animale: iubirea de părinte. Dovedă, mângăierile și desmierdările mamei la care toți copii sunt atât de simțitori și primitivi, totuși nu pot să pătrundă la inima surdo-muților”.

Asemenea, celebrul doctor Hard, care s'a ocupat cu studiul urechii și surzeniei, zice: „nici o ființă omenească nu e așa de nesimțitoare ca surdul neinstruit și mai incapabil de a se pune în contact cu omenirea; chiar când are oarecare cultură, surdo-mutul nu e capabil să participe la tot ce mișcă inima, la durerea și bucurii. Toate acestea îi mișcă puțin sufletul și fac asupra lui prea slabe impresii. Surdo-mutul nu e capabil să-și ubească părinții ca omul în toate simțirile. Recunoștința și mulțumirea, în genere așa de rare la toți oamenii, sunt cu mult mai rare la surdo-muți”.

Dascăli germani însă contrazic aceste păreri prin exemple numeroase. Adevărul stă de partea fiecăruia. Surdo-mutul neinstruit, e drept că n'a avut cum să-și inobileze sufletul cu simțăminte superioare. Aceste simțăminte n'au pe unde pătrunde în suflet, căci singura cale îi este ermetic închisă, prin lipsa auzului. Dacă îl lăsam să crească așa, atunci, cel mai mulți surdo-muți, nu se

abat dela precizările lui Hard și Sicard.

Totuș, am văzut la copiii surdo-muți înclinări sufletești ce nu corespund deloc aprecierilor celor doi specialiști francezi, și anume: copiii surdo-muți aduși la școala din București, aratau o dragoste așa de aprigă către părinții lor, un atașament așa de strâns, încât de multe ori părinții nu s'au putut stăpâni la exploziile de iubire ale copiilor surdo-muți aduși la școala. Gesturile acestora, strigătele lor, lacrimile vărsate la despărțire, sunt invidioșoase. În scurtul timp de când dau lecții surdo-muților, fără să știu ce fel și cum, m'am văzut repede copleșit de o avalanșă de simpatie din partea micilor nefericiți. Acele simpatii și semne de recunoștință și mulțumire sunt exprimate atât prin cuvinte îngăduite de vocabularul învățat de elevi, ca: „domnul e bun, etc.” cât mai ales prin familiaritatea și libertatea cu care întrebă de tot, potopul de întrebări ce-mi pun la orice ocazie, mai ales afară din orele de clasă, când se țin roii împrejurul meu și celorlați colegi. Când acești desmoșteniți își dau seama ce vreau eu ei, când văd că se pot face înțeleși de lume prin arta de care fac uz spre a-i deprinde să vorbească cu gura, în ochii lor se vede lumină vie de mulțumire și recunoștință. Iubirea de părinți am observat că e cel puțin tot așa de vie ca și la copiii normali. Câtă disperare vezi în figura micilor

muți, ei au putut reprezenta piese dramatice ca „Revizorul” de Gogol, „Dragoste și trădare” de Schiller și multe altele.

În cluburile de surdo-muți din provincii, există chiar cercuri ale teatrului mimice de surdo-muți.

Cultura fizică joacă un rol important în viața surdo-muților din Republica sovietică. Ei au un mare număr de sportivi excelenți printre surdo-muți, cari nu rămân cu nimic în urma celor cari aud și vorbesc.

În 1935 surdo-muții au participat la a II-a Spartakiadă a sindicatelor Sovietice. Surdo-muții au dovedit în această Spartakiadă realizări destul de bine în domeniul atleticii ușoare și s'au clasificat la locuri de cinste.

Pe malul Mării Negre, la Gelendjik, există o casă de odihnă specială pentru surdo-muți Uniunii Sovietice. Peste 800 de surdo-muți petrec acolo sezonul de vară.

Pe lângă casele de odihnă obișnuite, există foarte adeseori secțiuni speciale pentru surdo-muți; astfel în vecinătatea Moscovei, există o stațiune climaterică „Les Sables” (Nisipul) care în timpul sezonului deservește nevoile a 300 de surdo-muți; în Siberia occidentală există o secțiune de S-M. pe lângă casa de odihnă din Berd, unde se odihnesc în timpul sezonului 200 de surdo-muți iar în Bașchiria, pe lângă casa de odihnă din Ufimsk se odihnesc 100 de surdo-muți. Afară de aceasta, surdo-muții mai sunt trimși în casele de odihnă ale Sindicatului de ordin general (obișnuite). În general, lucrătorii surdo-muți cari au nevoie de repaos sau de un tratament special sunt trimși în aceleași condițiuni ca și toți ceilalți lucrători ai Un. Sovietice, în casele de odihnă, sanatorii și stațiuni balneare, prin intermediul sindicatelor.

Toți surdo-muții Rusiei cari au atins vârsta de a merge la școală, sunt supuși instrucțiunii generale obligatorii.

În Rusia se numără 250 școli de surdo-muți în cari învață 20.000 de școlari. Surdo-muții din U. S. sunt deosemeni admiși în mod larg în toate școlile secundare și universitare, în cari există grupuri speciale, unde învățământul se predă cu ajutorul interpreților pentru surdo-muți.

La Leningrad, casa pentru învățatul surdo-muților este instalată în palatul unui fost mare prinț.

Pe lângă clubul lucrătorilor din Moscova și Casa de Învățământ a surdo-muților din Leningrad, există teatre mimice pentru surdo-muți. Artiștii acestui teatru sunt lucrătorii surdo-muți însăși. Grație școlii excelențe și a meteurilor în scenă surdo-

menorociți când au învățat să răspundă de ex.: la întrebarea „unde?”

— Unde e tata?

— Tata e... mort!... și arată cum sta cu mâinile pe piept, cu fața'n sus și cu ochii închiși.

Surdo-muți sunt capabili de sentimente nobile, cari pot pătrunde la sufletul lor prin alte căi, decât prin auz, drumul drept și natural al culturii. Se pot instrui prin vedere până capătă grai și vorbire. Se pot instrui prin cetire, conversațiuni, lecții, ca și cei cu auz de îndată ce au ajuns în stare să stăpânească un vocabular mai mult sau mai puțin bogat, pe care să se poată construi edificiul cel mare al culturii generale, al însușirii cunoștințelor cu care să poată ieși în lume. Aceasta însă nu este așa de ușor de făcut, pe cât e de spus. Totuș, prin silințe uriașe, prin răbdare și stăruințe necunoscute celorlalte categorii de membri ai corpului didactic, învățătorul de surdo-muți reușește după ani de muncă să învingă ceea ce până deunăzi se credea imposibil și să dea graiu vorbitor muților, să înlocuiască urechea prin ochiu așa că surdo-muții să prinză vorbele și propozițiunile spuse de alții după cetirea de pe buze, să ținem lecții simultane cu copiii surzi și muți ca și cu copiii normali — lucru ce îl credeam și eu la început imposibil — dar care e azi un adevăr realizat.

Prof. I. Ciorănescu